

مقدمه مترجم

قَالَ رَبِّ فَأَنْظِرْنِي إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ (۳۶) قَالَ فَإِنَّكَ مِنَ الْمُنْظَرِينَ (۳۷) إِلَى يَوْمِ الْوَقْتِ الْمَعْلُومِ (۳۸) قَالَ رَبِّ بِمَا أَغْوَيْتَنِي لَأُزَيِّنَنَّ لَهُمْ فِي الْأَرْضِ وَلَأُغْوِيَنَّهُمْ أَجْمَعِينَ (۳۹) إِلَّا عِبَادَكَ مِنْهُمْ الْمُخْلِصِينَ (۴۰) قَالَ هَذَا صِرَاطٌ عَلَيَّ مُسْتَقِيمٌ (۴۱) إِنَّ عِبَادِي لَيْسَ لَكَ عَلَيْهِمْ سُلْطَانٌ إِلَّا مَنْ اتَّبَعَكَ مِنَ الْغَاوِينَ (۴۲)؛ [ابلیس] گفت پروردگارا پس مرا تا روزی که برانگیخته خواهند شد مهلت ده (۳۶) فرمود تو از مهلت یافتگانی (۳۷) تا روز [و] وقت معلوم (۳۸) گفت پروردگارا به سبب آنکه مرا گمراه ساختی من [هم گناهانشان را] در زمین برایشان می آرایم و همه را گمراه خواهم ساخت (۳۹) مگر بندگان خالص تو از میان آنان را (۴۰) فرمود این راهی است راست [که] به سوی من [منتهی می شود] (۴۱) درحقیقت تو را بر بندگان من تسلطی نیست مگر کسانی از گمراهان که تو را پیروی کنند (۴۲) (ترجمه فولادوند).

آیات ۳۶ تا ۴۲ سوره مبارکه حجر به ما یادآور می شوند که روز حساب تحت امتحان های الهی و وسوسه های شیطان خواهیم بود. روندی که شیطان با وسوسه های خود به طرق مختلف سعی بر گمراهی انسان دارد و گهگاه با جلوه دادن زینت ها و دارایی های دنیوی ما را برای تقلب و کسب مال نامشروع تطمیع می کند.

کتاب حاضر سعی دارد با تشریح مهم ترین تقلب های ۲۵ سال گذشته و نمونه هایی از تقلب های رخ داده در داخل کشور، خوانندگان را با روش های عمده انجام تقلب های مالی آشنا نماید.

بازارهای مالی با هدایت منابع مالی به بخش های تولیدی و مولد، در رشد اقتصادی، اشتغال زایی و در مجموع بهبود رفاه اقتصادی جامعه نقش حیاتی ایفا می کنند. حمایت از سرمایه گذاران به عنوان بازیگران اصلی بازارهای مالی، رکن اصلی توسعه و مسیری برای جذب سرمایه گذاران خارجی و در نتیجه توسعه و رشد اقتصادی کشور محسوب می شود. اما سامانه گزارشگری مالی در ایفای نقش خود در زمینه ایجاد شفافیت مالی کافی و اطلاعات قابل اتکا با چالش هایی مواجه بوده است و تقلب های کلان رخ داده در گزارشگری

مالی ضربات مالی بعضاً جبران ناپذیری به سرمایه گذاران وارد نموده اند. تجربه بزرگ ترین تقلب های مالی نشان می دهد که حسابرسان همیشه موفق به کشف تخلفات مالی نخواهند شد. با توجه به اینکه رفع تضاد منافع بین مدیران و مالکان غیرممکن است و مدیران از تقلب مالی دست برنخواهند داشت، بنابراین سرمایه گذاران باید از تقلب های بزرگ مالی درس بگیرند و از تجربیات گذشته برای مصون ماندن از زیان های مالی آینده استفاده نمایند.

کتاب حاضر جامع ترین منبع برای آشنا شدن با روش های مورد استفاده مدیران در انجام بزرگ ترین تقلب های مالی محسوب می شود. شایان ذکر است علاوه بر روش های «دست کاری سودها»^۱ که بیشتر مورد توجه محققان بوده است، به تقلب هایی که کمتر در دید بوده اند یا آگاهی اندکی در مورد آنها وجود دارند نیز به طور مبسوط پرداخته شده است، مواردی مانند حقه های جریان وجوه نقد، حقه های سنجه های کلیدی و حقه های تحصیل.

این کتاب روش های کشف و تقلب گزارش های مالی را به طور جامع و کاربردی در قالب ۶ بخش و ۱۹ فصل ارائه می کند.

بخش اول با عنوان «پایه ریزی مبانی»، مبانی کتاب را در قالب فصول اول و دوم تبیین می نماید.

بخش دوم با عنوان «حقه های دست کاری سودها»، حقه های اصلی این حوزه را در قالب ۷ فصل دسته بندی و ارائه می کند.

بخش سوم با عنوان «حقه های جریان وجوه نقد»، حقه های جریان وجوه نقد و صورت جریان وجوه نقد را در قالب سه فصل به بحث می گذارد.

بخش چهارم با عنوان «حقه های سنجه های کلیدی»، طی دو فصل به تشریح حقه هایی که شرکت ها با استفاده از تعریف سنجه های جدید انجام می دهند، می پردازد.

بخش پنجم کتاب، حقه های حسابداری تحصیل را ذیل همین عنوان مورد بحث قرار می دهد. حقه های حسابداری تحصیل طی سه فصل تبیین می گردند.

در نهایت بخش ششم مباحث مطرح شده در کتاب را جمع بندی می کند. در این بخش و در فصل هجدهم با عنوان «فروپاشی»، روند فروپاشی چند شرکت معروف تشریح می گردد. به منظور تکمیل مباحث کتاب و آشنایی خوانندگان با تقلب های رخ داده در داخل کشور، چند نمونه از تقلب های بزرگ و درس آموز به عنوان نمونه در ضمیمه این فصل مطرح می شوند. در

همین راستا، در ادامه ضمیمه الف فصل هجدهم مصاحبه خبرگزار اقتصادی خبرگزاری فارس در حاشیه دومین کنفرانس پیشگیری از تقلب و سوءاستفاده‌های مالی، سال ۱۳۹۰ با آقای دکتر سیدعلی حسینی (معاون محترم وقت سازمان بورس و اوراق بهادار) ارائه می‌گردد. با توجه به رواج تجارت الکترونیک و ریسک‌ها و تقلب‌های این حوزه، ضمیمه ب فصل هجدهم به تقلب در تجارت الکترونیک می‌پردازد. در نهایت، فصل نوزدهم با عنوان «دیدگاه قانونی» نکات ارزشمندی را که پس از مطالعه کتاب به گنجینه دانش شما اضافه خواهند شد مرور می‌نماید. در پایان کتاب به منظور مرور واژگان تخصصی و تسهیل ارجاع به اسامی و اصطلاحات، واژه‌نامه تخصصی و فهرست موضوعی ارائه شده است.

شایان ذکر است که این کتاب بر اساس کتاب

Financial Shenanigans, *How to Detect Accounting Gimmicks and Fraud in Financial Reporting*, 4th ed.

به صورت ترجمه و اقتباس آماده شده است. به رغم اینکه متن کتاب انگلیسی به دلیل دربرداشتن واژگان و اصطلاحات متعدد روزمره و حرفه‌ای، نسبت به متن‌های متعارف آکادمیک بسیار دشوارتر محسوب می‌شود، سعی زیادی شده است که بخش ترجمه کتاب ضمن توجه فراوان به انتقال صحیح مفاهیم تخصصی و عمومی به صورت دقیق انجام شود. عنوان کتاب انگلیسی برای یک کتاب آکادمیک مناسب تشخیص داده نشد و به دلیل کاربرد دانشگاهی و آکادمیک، عنوان مناسب و گویاتری برای کتاب انتخاب گردید. تمام نکات و مفاهیمی که در ادبیات حسابداری مرسوم ایران جدید هستند یا نیاز به توضیح بیشتر دارند در پاورقی توضیح داده شده‌اند. همچنین برای تکمیل کار، نمونه‌ها و نکاتی از تقلب‌های شرکت‌های داخلی در ضمیمه الف فصل هجدهم به کتاب اضافه شده‌اند. با توجه به رواج تجارت الکترونیک و عدم پرداخت کتاب مبنا به این حوزه، ضمیمه ب بر اساس فصل هفدهم کتاب *Fraud Examination*, 6th ed. به تقلب در تجارت الکترونیک می‌پردازد. معادل انگلیسی اسامی اشخاص حقیقی و حقوقی و معادل انگلیسی اصطلاحات تخصصی بااهمیت (در موارد مقتضی همراه با اختصارات) در پاورقی ذکر شده‌اند. جهت سهولت مطالعه کتاب در مورد برخی اصطلاحات تخصصی پر کاربرد و چندواژه‌ای از اختصارات انگلیسی استفاده شده است. این کار تنها در مورد اصطلاحات تخصصی اتفاق افتاده است و اسامی اشخاص حقیقی و حقوقی به هر دو صورت کامل و اختصاری با حروف فارسی نوشته شده‌اند تا خواننده آگاه باشد که کلمات و اختصارات انگلیسی موجود در متن (به استثنای مواردی که نام سایت اینترنتی به صورت

انگلیسی نوشته شده و امکان نگارش فارسی وجود نداشته است)، تماماً اصطلاحات تخصصی هستند نه اسامی افراد و شرکت ها.

امید است این کتاب با پوشش جامع و تشریح مهم ترین روش های تقلب و دست کاری گزارش های مالی و بیان سرنوشت مرتکبان به این اعمال منافی اخلاق و قواعد حسابداری، در وهله اول به پیشگیری از تقلب های مالی و در اولویت بعدی، در صورت وقوع، به کشف آنها کمک کند.

دکتر علیرضا رامروز

زمستان ۹۸